

סיפורים נפלאים פרשת שופטים

העצמאי בארץ ישראל. בדרך הליכתם ברחובה של עיר, עברו על יד משרדו של עשיר מופלג מאד שלא נכלל ברשימת התורמים שלהם והחליטו לנסות ולהכנס למשרדו של זה, למרות הידיעה שעכשיו אינן השעות הקבועות של קבלת קהל אצלו ולמרות החשש שמא יגרשם מפניו בכעס. ואכן, את אשר יגורו ממנו, בא להם. כאשר נכנסו אמר להם המזכיר שבעל הבית אינו נמצא כעת, והם שידעו את האמת שנמצא שם, אמרו שישבו וימתינו לו עד לבואו. אחרי שחיכו במשך זמן, יצא אליהם העשיר והעז פניו בפני שני גדולי הדור וצעק מולם בחרפות וגידופים, ותקף אותם בצעקות מדוע מפריעים הם לו בעבודתו ומדוע נכנסו בלא לקבוע תור מראש. הם קיבלו את עלבונם בשקט ובדומיה. כשנכח רבי אהרון לראות להיכן מגיעים הדברים וכי לא יצאו נשכרים מפגישה זו, חשב לעזוב את המקום ולהניחו לנפשו, אבל הרבי מקאפיטשניץ לא כך חשב. הוא סימן לרבי אהרון בידו להישאר עד שיירגע הלה מזעמו. כשסיים הלה גערותיו וגידופיו, פנה אליו הרבי ואמר לו בשפה רכה ובנעימות: "ישר כח לך על הצעקות שנתת עבורינו, כי זה אכן מגיע לנו. אבל עכשיו תן גם את המגיע עבור הילדים, ילדי מוסדות החינוך העצמאי. כמה אתה מוכן לתרום בעבורם". העשיר עמד נדהם ומשתומם לנוכח התגובה הבלתי צפויה של הרבי. הוא היה בטוח שיצאו ממנו בועף ובחרי אף, ולא פילל לראות הבלגה, ואורך רוח כמו זו. מיד חלחלו הדברים של הרבי מקאפיטשניץ לתוך פנימיות לבו וכנראה עוררו בו ניצוצי קדושה חבויים. הוא שלף בזריזות את פנקס הצ'קים ורשם להם סכום עתק לטובת מוסדות החינוך העצמאי והניח לפניהם.

"כי יפלא ממך דבר למשפט וכו' דברי ריבות בשעריך" (יז, ח)

חסידיים מעיר אחת באו פעם לגאון מסוכטשוב ז"ע והתאוננו על הרב בעירם שהכשיר בשאלה של בשר וחלב, שלפי הסכמת האחרונים יש להחמיר בה, לכן הם מהססים לסמוך על הוראותיו באיסור והיתר, ורוצים לקבל מורה הוראה בקהילתם. השיב להם האדמו"ר, הרי לדבריכם לא הכשיר הרב שלכם אלא איסור דרבנן, ואילו אתם רוצים לעבור על איסור דאורייתא כי מחלוקת היא איסור דאורייתא לדברי הכל, ועוד על ידי המחלוקת נכשלים בהרבה איסורים שמן התורה, והוסיף, וזה שאמר הכתוב: כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין - מפני שיש "דברי ריבות בשעריך".

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (יז, יא)

ריב נפל בין פריץ העירה לבין היהודי שחכר (שכר) את משקו ואת פונדקו. כעס הפריץ על היהודי והודיע לו שמהיום והלאה בטלה החכירה מכל וכל! נדהם היהודי: בלא השדות והפונדק החכורים - נותר הוא ללא מקור פרנסה! עצוב ומדכא, כאדם שעולמו חרב עליו, בא האיש האומלל אל הרבי מליובביץ, בעל

"ושפטו את העם משפט צדק" (טז, יח)

מעשה בשני בני אדם שהלכו במדבר לאחד היה שני לחמים בסלו, ולשני היה שלשה לחמים, בעברם במדבר הגדול, אדם נוסף התלווה למסעם ובפיו בקשה, היות ורעב הוא ולא בא אוכל לפיו כבר יומיים, מבקש הוא להשתתף עמם בסעודתם, ואח"כ ייתן להם מעות דמי השתתפות. הוציאו את חמשת הלחמים מהסל, אכלו שלושתם יחד, ולאחר הסעודה הוציא האורח חמשה דינרים ונתן לפנייהם דמי השתתפות בסעודה.

התחיל דין ודברים ביניהם, בעל הג' לחמים טען שמגיע לו ג' דינרים, כי היה לו ג' לחמים, והשני צריך לקבל רק ב' דינרים כנגד ב' כיכרותיו, והשני טען הרי כולם אכלו יחד מכל הלחמים, ולכן מן הדין לחלק את חמשת הדינרים לשניהם שווה בשווה, וכל אחד יקבל שני דינרים ומחצה.

הלכו לשאול את ה"אבן עזרא" זצ"ל מה לעשות, וענה להם בחכמה, בעל השלשה לחמים יקבל ארבע דינרים, ומי שהביא ב' לחמים יקבל דינר אחד. השתוממו מאוד בעלי הדינים, על הפסק הזה, ושאלו על כך את האבן עזרא, אמר להם שמעו ואסביר לכם. הרי יש כאן חמש לחמים, ואכלו מהם שלשה אנשים, א"כ איפה חלקו כל לחם לשלש, הרי לך יחד חמשה עשר שלישי לחמים, וכל אחד אכל ה' שלישים, א"כ זה שהביא ג' לחמים, הביא למעשה תשעה שלישים, ובעצמו אכל חמשה שלישים, א"כ נשאר במה שנתן לחברו ד' שלישים, וע"כ יקבל ד' דינרים, והשני שהביא ב' לחמים, הביא בעצם ששה שלישים, ה' שלישים אכל בעצמו, א"כ נשאר שנתן לחברו שלישי אחד, וע"כ יקבל רק דינר אחד.

"למען תחיה וירשת את הארץ" (טז, כ)

לפני מלחמת העולם למד החזון איש עם אחד הנקרא מאיר, שלאחר המלחמה רח"ל נטש את דרך היהדות, ואילו החזון איש עלה ונתגדל בתורה.

לאחר כמה שנים מאיר הגיע לבני ברק, ושמע שהגאון ר' אברהם ישעיה קרליץ יושב ולומד ופוסק פסקי התורה. רצה מאיר לראותו נסע אליו וכשהגיע אמר מאיר לחזון איש, אתה חושב שיש לך עולם הבא שאתה לומד בעולם הזה, אני עברתי את המלחמה וסבלתי, יש לי עולם הבא. ענה החזון איש בענוותנות: יכול להיות שאין לי עולם הבא, יכול להיות שאתה צודק, אבל דבר אחד יש בטוח חילוק ביני לבינך, שאני יש לי עולם הזה, יש לי את הגמרא והרמב"ם והשו"ע, עולם הזה הכי טוב, אתה אין לך עולם הזה. אם נתגבר על יצרנו ונהיה 'למען תחיה' חיים של תורה, אז 'וירשת את הארץ' יהיה לנו גם את העולם הזה.

"צדק צדק תרדוף" (טז, כ)

כשאתה נותן צדקה תקח זאת בצדק, למרות שלפעמים יהיה לך בושות, אחרי צדקה תרדוף.

מובא בס' משחת שמן שפעם הלך הגאון רבי אהרון קוטלר זצ"ל עם רעו הטוב כ"ק האדמו"ר רבי אברהם יהושע העשיל מקאפיטשניץ זצ"ל למסע מגבית מיוחדת עבור מוסדות החינוך

סיפורים נפלאים פרשת שופטים

אורחים תמורת בצע כסף. ואולם, המשיך, "אם באמת ברצונך לגמול עמי טובה - הנה, תוכל לעשות זאת: אחד מידידי היה בעבר חוכר השדות והפונדק שלך. אתה נישלת אותו מתפקידו, והאיש נותר חסר פרנסה. מצבו של ידידי בכי רע: אשה וילדים רעבים תלויים על צווארו - עליו לפרנסם, ואין לן מנין. זאת הטובה אשר תוכל לגמול עמי: השב לו את השדות ואת הפונדק - ויהא זה חסדך עמדי!" "מסכים אני, מסכים אני", התלהב הפריץ. אסיר התודה. "ויותר מכך: את הפונדק אתן לו, לידיך במתנה!" ואכן, החוכר חזר אל שדותיו והפונדק הפך לנחלתו. עתה הבין האיש כי ה"צמח צדק" ידע, כמוכן, את אשר הוא כותב על מעטפת המכתב, ולא היה לו להרהר על כך, כלל וכלל... (מעשיהם של צדיקים)

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (וי, יא)

חסיד אחד נהפך עליו הגלגל, ירד מנכסיו ונעשה עני גדול. מאחר שבחוף לארץ היו לו קרובים, עשירים גדולים, שאל בעצת הגאון הקדוש מגור, בעל "חידושי הרי"ם", אם ייסע לקרוביו בחו"ל לבקש מהם עזרה, שיוכל לעשות איזה עסק להתפרנס ממנו. והצדיק לא הסכים. שאל האיש: אם כן אולי אכתוב להם מכתב, אתאר להם רוע מצבי, וישלחו לי סכום מסויים למחייתי, כי הם נדיבי לב, כל שכן שאני קרוב משפחה להם. השיב הרבי: אף לזה אינני מסכים. הדבר היה לפלא בעיני האיש, נסע בפחי נפש הביתה ובמצבו לא חל כל שינוי לטובה. אחר כך נסע עוד פעם לגור, שאל שוב את הרבי והוא שוב לא הסכים שיקש עזר וסעד מקרוביו, וכן חזר הדבר כמה פעמים. וצרת האיש גדלה. עולליו שאלו לחם וביתו ריק, ואשתו מציקתו מאוד על שאינו חס על נפשו ונפשות ביתו ואינו נוסע לקרוביו. כשבא עוד פעם לגור, בכה הרבה לפני הצדיק ואמר: איני רואה שום עצה לפני אלא לפנות לקרובי שבחוף לארץ שיתמכו בי. השיב הרבי: מה אעשה לך. אני כבר אמרתי לך דעתי. ולא יכול עוד האיש להתאפק וכתב מכתב לקרוביו על מצבו. מכתבו עשה פרי, קרוביו שלחו לו תיכף סכום הגון ומצבו השתפר. אחר כך שלחו לו עוד כמה פעמים סכומי כסף, בלי שום דרישה מצדו, והוא נחלץ מן המיצר. אבל מיד אחר זה חלה האיש במחלה אנושה, ומצבו הלך ורע מיום ליום, ולא יכול לרדת ממיטתו. צערו היה גדול ביותר, שלא יכול לנסוע לגור ולהתנצל לפני הצדיק, כי הוא תלה את סיבת מחלתו בזה שעבר על דעת הצדיק. ביקש את אחד מידידיו שיסע לגור על אודותיו. הלה נסע, הזכיר את החולה לפני הצדיק ואמר שצריך לרחמים גדולים. הצדיק שתק כמה רגעים, ואחר כך אמר: דע לך, שלפעמים כשנגזר על אחד מיתה ר"ל, יש עצה בשמים להסיר ממנו רוע הגזירה על ידי ייסורים. עני חשוב כמת, ועל ידי כך היה יכול עוד לחיות, ומה אני יכול לעשות אם הוא בעצמו דחה את העניות מאתו, כשקרוביו הסירו ממנו את הדחקות, נפסקה חיותו. ידידו של אותו חסיד נסע תיכף מגור אל החולה, וכבר לא מצאו בחיים.

א אס עכת

ה"צמח צדק", וסח באזניו את הצרה שפקדה אותו. הרבי האזין לדברי היהודי, ולבסוף נתן לו אגרת עבור יהודי אחר, בשם ר' משה, המתגורר בעירתו. "מכתב זה יעזור לך", עודדו הרבי, והיהודי יצא מחדרו רגוע. בהיותו ברחוב הביט אל מעטפת המכתב - ונפלו פניו: על המעטפה נכתב "לכבוד ר' משה ראטנר". היתכן? התפלא היהודי האומלל, היתכן שה"צמח צדק" טעה והחליף משה במשה? כי זאת לדעת: שני יהודים הנושאים את השם משה התגוררו בעירה. אחד מהם, המכנה "משה הקטן" (על שום קומתו הנמוכה), היה אדם עשיר, ויחסיו עם פריצי האזור - מצוינים היו. ואלו משה השני, שהכל כנוהו "משה הגדול" (על שום קומתו הגבוהה), היה אמנם אדם מכובד, אך בצרכי הצבור לא עסק. שם משפחתו של "משה הגדול" היה ראטנר. התפלא היהודי: מדוע ולמה פונה ה"צמח צדק" למשה הגדול שישתדל בעדי, כלום אין כאן טעות?? נבוך ואבד עצות עמד בפתח ביתו של הרבי. להיכנס ולשאול את הרבי על העניין - לא ההין. ללכת אל משה הגדול גם כן לא רצה. לבסוף החליט להימלך בבני ביתו של הרבי ולנהוג בעצתם. הוא פנה אל אחד מבניו של ה"צמח צדק" וספר לו על לבטיו. "אבי אינו טועה", השיב הבן. "סע לעיירתך ועשה כפי שאמר לך לעשות". כשהגיע היהודי לעיירתו פנה אל משה ראטנר, הוא "משה הגדול", והגיש לו את מכתבו של הרבי. הלה התפלא למראה אגרתו של הרבי הממענת אליו. אך את מצות הרבי החליט לקיים. בלי הרהור ופקפוק. "עלה ושב בחדרון הקטן שבעלית הגג", אמר ליהודי שבא אל ביתו" אמור שם תהלים, נמתין לישועה שתבוא, ואולי תבוא היא באמצעותי". עלה החוכר לחדרון, ובעיניים נוטפות דמעות קרא פרקי תהלים. יומיים תמימים ישב שם, והישועה עדין לא באה. ביום השלישי נקלעה כרכרה הדורה רתומה לסוסים אבירים לקרבת ביתו של ר' משה הגבוה - שקעה שם בבוץ סמיך ואחד מציריה - נשבר. יום חרף גשום וטחוב היה אותו יום ובתוך הכרכרה השבורה ישבו הפריץ ובתו הצעירה ורעדו מקור. שעות ארוכות ישבו כך, ואיש לא בא לעזרם. היום רד ומבעד לחרכי הכרכרה הבחין הפריץ באור חלוש, הבוקע מעלית גג סמוכה. בלית ברירה עזב הפריץ את הכרכרה ופנה אל עלית הגג לבקש עזרה. הוא הקיש על דלת העץ, הרעועה, והחוכר - שזה שלשה ימים אמר הוא תהלים בעלית הגג - נגש אל הדלת ופתחה לרוחה. ממצמץ החוכר בעיניו בהפתעה. את מי רואה הוא אם לא את הפריץ, אותו אדם רע מעללים שנשלו מפרנסתו?! ואולם, הפריץ לא הכירו ושטח בפניו את הבקשה: "עזרו לי, כרכרתי נשברה ואיננו יכולים להיחלץ מן הבוץ". פנה החוכר להעיר את ר' "משה הגדול" ולספר לו על האורח. "משה הגדול" לא התרגש למראה הפריץ. הוא נגש אל הפתח והזמינו ללגום כוס תה חם. עד מהרה הובאה לבית גם בתו של הפריץ - והשנים נהנו מהכנסת אורחים למופת. הם אכלו ושבעו, לנו את שנתם, ובבקר תוקנה הכרכרה והיתה נכונה לצאת לדרך. בטרם יצאו, נגש הפריץ אל בעל הבית ואמר לו: "ברצוני לגמול לך על הכנסת האורחים שלך. אלמלא עזרתך - איני יודע אנה היינו באים. נקב אפוא את השכר המגיע לך, ואשלם לך בעין יפה". "לא אקח כסף מעמך", סרב "משה הגדול". "יהודי אינו מכניס